

Розділ IV. МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СТРУКТУРІ КУЛЬТУРИ

Part IV. MANAGEMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES IN THE STRUCTURE OF CULTURE

УДК 005:316.7:008-027.22]:304.4](477) «364» (045)

ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДІЙ В СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ

Максимовська Наталія Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор,
Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, м. Суми
<http://orcid.org/0000-0002-3028-5727>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v47i.738>
maksimovskayas8@gmail.com

Жолудь Олексій Сергійович – аспірант,
Харківська державна академія культури, м. Харків
<http://orcid.org/0009-0000-0879-6005>
aleksejzholud@gmail.com

Розглянуто проблему управління спеціальними подіями в контексті динаміки сучасної культури. Встановлено, що сутність культуротворення зокрема полягає в створенні умов для розвитку надбіологічної сутності людини, являє собою актуалізацію універсальних смислів культури, їх трансформацію та усалення в сучасних соціокультурних умовах. З'ясовано, що подієвість є низкою подій, що стверджують певний сенс та цінність, яка впливає на суспільну свідомість, інтегрує суб'єктів соціуму, залучає до спільної взаємодії у сфері культури. Доведено, що організація спеціальної події є технологією інтеграції культурного сенсу в соціокультурний простір. Управління спеціальними подіями в умовах війни та повоєнний період є процесом ефективного використання ресурсів, регулювання традиційних видів поведінки суб'єктів соціуму в сфері культури та забезпечує нестандартні рішення в особливо складних умовах.

Ключові слова: спеціальна подія, культуротворчий процес менеджмент культури, культурні практики.

Актуальність дослідження. Сучасний стан соціокультурної сфери, індустрій в галузі культури безпосередньо залежить від економічної, політичної і безпекової ситуації в нашій країні. Нині і в повоєнний період всі управлінські заходи будуть вимушені зважати на оперативну ситуацію. Актуалізується поглиблення розуміння менеджменту культури як механізму втілення культурних сенсів та форматів в умовах нестабільності та необхідності подальшого культуротворення нашої держави та нації. У пошуку запобіжника повторення жорсткої агресії щодо нашої країни продуктивним є забезпечення стійкого та гнучкого інструменту культурного спротиву на основі виваженої культурної політики та створених умовах щодо її реалізації. Динамічність сучасної соціокультурної ситуації потребує швидкого реагування на виклики сьогодення, зокрема на локальному, державному, міжнародному рівнях. За цих умов менеджмент культури має соціокультурної діяльності має забезпечити трансформаційні процеси через розробку та запровадження спеціальних подій проєктів у сфері культури та актуальні культурні практики в режимі реального часу. Культурні події та буття в культурі стають основою національної та глобальної ідентифікації суб'єктів соціуму, що є нагальною потребою нашої країни та сферою діяльності активних спільнот в сфері культури. Культурна ригідність та нігілізм призводять до порушення процесу входження людини в сприятливе соціокультурне середовище. Дезінтеграція спільноти на культурному фронті спричиняє негативні явища, які руйнують сутність культури.

Огляд останніх публікацій. Культурологічний підхід до досліджень соціокультурних процесів обґрунтовували Ю. Богуцький, В. Шейко, О. Кравченко, О. Копієвська, І. Петрова та ін. Культуротворчість в широкому сенсі, зокрема й шляхом організації спеціальних подій як культурних практик вивчають Л. Божук, В. Леоньєва, Л. Скокова, В. Судакова, В. Федь, С. Черепанова та ін. Подієвість у культурі, поняття та ознаки спеціальних подій, управління ними вивчали О. Власенко, В. Данилова, Д. Голдблатт, Т. Колесниченко, Є. Короленко, Н. Кочубей, О. Радіонова, У. Хальцбаур та ін. Засади культурної політики в Україні, яка створює стратегічні орієнтири культуротворення, досліджені Н. Кочубей, О. Кравченко, Л. Саракун, Є. Скрипник, Т. Філіною та ін. Менеджмент культури та управлінські технології творчого процесу відтворення та нарощування культури стали предметом аналізу Н. Головач, А. Грушиної, М. Шкільняка, О. Овсянюк-Бердаліної, Ж. Крисько та ін. Особливості розвитку

та застосування Івент-менеджменту (організація та проектування спеціальних подій), зокрема й в умовах військового часу в Україні відстежують І. Антоненко, Т. Гуменюк, В. Данилова, Л. Зеленська, С. Оборська, О. Хитрова та ін. Однак, проблема організації спеціальних подій з метою забезпечення сенсоутворення та динаміки культуротворчості через залучення суб'єктів соціуму є відкритою.

Мета статті: дослідити та узагальнити уявлення про динаміку культури засобами подієвих технологій, визначити особливості менеджменту спеціальних подій в сучасній соціокультурній ситуації.

Виклад основного матеріалу. Важливою соціальною та інноваційною складовою культури, особливо в умовах війни та необхідності зміцнення українського культурного та гуманітарного поля, має стати розвиток українських культурних індустрій (кіно, театр, книжки, музика, арт-ринок тощо), які крім економічної доцільності, відіграватимуть і важливу національно-інтеграційну роль. Створення і популяризація національного культурного продукту має відбуватися зокрема шляхом запровадження спеціальних подій, які є чинниками динаміки культуротворчого процесу. Провідною ідеєю запропонованої наукової розвідки є те, що культуротворчий процес може бути ініційований і реалізований завдяки організації спеціальних подій. Подієвість розглядається як сенс творення культури: локальної, національної, глобальної. Отже, відбувається процес творення культурних сенсів через організацію спеціальної події.

Звертаючи увагу на заявлену проблему, а саме: уникнення або усунення від культуротворчості загрожує руйнуванню інтегруючих сенсів та одухотворюючих цінностей, нівелює позитивну взаємодію в культурному просторі, шукаємо відповідь на запитання – чи можна через ефективну організацію спеціальних подій в культурі сприяти позитивній динаміці культуротворчості, активному залученню її суб'єктів до спільної діяльності. Для цього маємо дослідити особливості організації спеціальних подій, але, насамперед, маємо зазначити позицію щодо культури та культуротворчості.

Роботи великої когорти вчених від представників філософії культури та культурології (Х. Ортега-і-Гассет, А.-Дж. Тойнбі, Л. Уайт, О. Шпенглер та ін.) до сучасних знаних вчених (Ю. Богущкий, О. Кравченко, В. Шейко та ін.), дозволяють піти від загального до одиничного та визначитися із загальним контекстом дослідження спеціальних подій як чинників в сучасних соціокультурних умовах. В. Шейко слушно зауважує, що «На межі другого і третього тисячоліть людство постало перед кризою, яка загрожує існуванню цивілізації і всього живого на Землі. Вона виникла через науково-інноваційну діяльність людини і привела не тільки до потужного масиву досягнень сучасної цивілізації у всіх сферах функціонування людської спільноти, але й водночас спричинила кризові явища планетарного масштабу» [18; 12-13]. Тобто, відбувається така «інноваційна» культуротворчість, яка може призвести до загибелі людства. Очевидно, що криза поглиблюється, зокрема в нашій країні відбувається злам та перехід до нової націєтворчості в межах глобальної через культуру, хоча й не прийнятними жорстокими та кривавими засобами через агресивну війну. На нашу думку, на противагу негативним явищам мають створюватися противаги прогресивного культурного виробництва, які привертатимуть увагу до проблем, пропонуватимуть взаємодію та участь у подоланні кризових ситуацій (спрямовуюча складова культуротворення).

Вочевидь, поняття «культуротворчість» походить від дефініції «культура», яке досліджено досить широко, що не привело до єдиного трактування цього, начебто, всім зрозумілого терміну. У зв'язку з цим, О. Кравченко зазначає, що «Еволюція поняття «культура» демонструє надзвичайно складний шлях: від слова, яке мало суто прагматичний зміст і вживалось у межах технологічної господарчої діяльності; через метафору, яка визначала спрямованість на зміну або вдосконалення, до категорії, яка претендує на формалізацію якісного стану людського буття» [9; 11]. Нам імпонує позиція вченого щодо культури як явища, де дійовими особами є люди і спільноти, які борються за виживання, та культура як реалізація суспільного потенціалу. Це покладається не тільки в основу культуротворчості, але й спрямовує цей процес.

Вивчаючи заявлену проблематику, звернемося до здобутків гуманітарних наук. Так, Г. Меднікова підкреслює значення методології Culture Studies в розвитку культурологічного знання, яке полягає у тому, що поняття «культура» перестало використовуватися традиційно – лише у плані етико-естетичному, пов'язаному з мистецтвом, освітньо-духовному, і в якості спеціалізованої професійної діяльності, а культурологія перейшла до аналізу культури як поведінкової програми, що забезпечує колективний характер життєдіяльності людей» [11; 33]. Такі форми взаємодії можуть бути як спонтанними, так і врегульованими та самокерованими, що посилює значення культуротворчого процесу. Але, на нашу думку, тільки поведінкові стратегії обмежують розуміння явища.

Водночас авторка, яка вивчає значення культурних практик сучасності в процесі культуротворення, зазначає, що «культурні практики регулярно і стійко фіксують явища, що повторюються, іманентно притаманні повсякденності, і це дає можливість виявити закономірності найбільш значущі для загальної культури і для повсякденного буття людини, зокрема. Культурні практики фіксують процесуальність як

суттєву характеристику сучасного простору людської буттєвості [11, с. 33]. Тобто вони залежать ще від моделі культури, провідних цінностей, національного та етнічного контексту, актуальної ситуації в соціокультурному середовищі. Відтак, фіксація надає статичне уявлення про буття людини в культурі, однак, процесуальність як динамічна ознака спрямовує їх у майбутнє.

Такі наукові позиції наближають до розуміння сутності культуротворчості, яка здебільшого розглядається як реалізація «сили афірмації»; є здійснюваним людиною («Я-транскulturним») процесом породження і буття культури, її збереження і прирощення, і у той же час – процесом підтримки свого власного особистісного буття, власної ідентичності. Породження людиною в собі «Я-культурного» логічно передуює афірмації власне культурного явища – єдності культурного смислу та культурної форми [10; 130]. В цьому сенсі культуротворення передбачає створення сприятливих умов для розкриття культурної самоідентифікації особистості через культурні практики, реалізовані в спеціальних подіях, що в подальшому запускає процес самоорганізації креативного процесу на різних рівнях.

Учені загалом погоджуються, що культуротворчість – діяльність та сфера відтворення і розвитку надбіологічної сутності людини, являє собою актуалізацію універсальних смислів культури, їх трансформацію та усталення на певному етапі історичного процесу. Тобто основа, процес і результат культуротворення залежить від людини, саме креативної людини та необхідної для цього команди фахівців. Отже, вимальовується необхідність створення умов для організації культуротворчого буття із застосуванням необхідних для цього ресурсів, зокрема й спеціальних подій.

Філософія та культурологія як науки, що поєднують різні напрями гуманітарного знання, виконують свою духовну місію, як творчість думки, роздум про сутність буття, визначають вектор дискусії про значення подієвості в культурі. Культурологія, визначаючи ціннісні горизонти буття, спонукає до здійснення різних соціокультурних практик, зокрема спеціальних подій, які посилюють суб'єктність, емоційність, надають вражень і залишаються як паттерн (модель) подальшої реалізації взаємодії в просторі культури.

Філософія події набуває нової актуальності в цілісному та ціннісному усвідомленні подій як символічно організованих дійств. Створення таких подій потребує уваги з огляду на потенціал культуротворення. Зазначимо, що в науковій та методичній літературі зустрічаються поняття «івент», «подія», «спеціальна подія», «івент-захід». Для запобігання плутанини використовуємо термін «спеціальна подія» оскільки у перекладі з англійської івент (event) перекладається як, власне, подія. Однак, для характеристики діяльності в індустрії створення подій усталеним є поняття «івент-агенція», яке може використовуватися нами у подальшому.

Традиційною є думка, що саме в межах філософії бере початок поняття «подія» (по-дія, спів-буття). Воно було концептуалізовано М. Гайдеггером у роботі «Буття і час» (подія як спільне буття з іншими (буття-в світі), важливий момент причетності індивіда до його буття, «його подія»), і сьогодні розширює спектр значень. Концепт «подія» не обмежений локальною фіксацією сенсу, а претендує на палітру значень. Відповідно до енциклопедичних і словникових видань подія це – те що відбувалося або відбулося, явище, факт суспільного або особистого життя; сукупність пов'язаних явищ, фактів суспільного життя, які становлять одне ціле; те, що порушує усталений, звичний хід життя, щось видатне; щось непередбачене, несподіване, пригода; справа, дія [15; 749].

Дефініція «подія» є переважно тим, що може бути названо «випадок» або «пригода». Подія – буття сумісно з іншими (буття в світі). Подія ніби передуює буттю, тривалість, в якій буття стає тим, що воно є. Саме ця філософська позиція створює базис для подальшого розвитку концепції культуротворення шляхом організації спеціальних подій. Водночас, на тлі буття з іншими подія має індивідуальний сенс, це дія, яка відбувається одного разу, стає складовою буття індивіда. На нашу думку, саме під такого буття народжуються культуротворчі сенси.

На думку вчених (Т. Гуменюк, Л. Зеленська, Н. Кочубей, Т. Повалій, М. Поплавський, О. Радіонова та ін.), узагальнено категорія подія має такі ознаки: віднесеність до життєвого простору; приналежність до магістральної лінії життя; динамічність та кульмінативність; «сценарність»; не контрольованість; слабка структурованість; цілісність; відсутність логічної необхідності існування; одиничність, рахованість; функціональність; переважна включеність в інтерпретуючий контекст; «вершинна» позиція при просторово-часовому суміщенню з іншими подієвими об'єктами [5; 13; 14; 16].

Наведені ознаки є філософськими, однак протирічать одне одній та нашому розумінню організаційних засад. Так, з огляду на процес організації події, вона не може бути зовсім не контрольованою та не структурованою. Але певна розбіжність думок тільки посилює актуальність дослідження феномену «подія». Загалом певні події викликають появу інших, характеризуються входженням в буття, відбуваються і припиняють існування, залишаючи відображення в людській на суспільній свідомості. Саме це дозволяє стверджувати про подію як чинник культуротворення.

Спеціальна подія – дія, яка є цілеспрямовано організована для трансляції ідеї, цінності, повідомлення, що відображають досягнення світоглядних, аксіологічних цінностей спільноти. Вона будується як символічне дійство, в якому використовуються історичні традиції організації церемоній, ритуалів, свят. Створення спеціальної події сьогодні спрямоване на творення міфології, але має стратегічне завдання – формування символічного капіталу. Створення та організація спеціальної події є способом породження та інтеграції сенсу в публічний культурний простір. Подія є точкою біфуркації за динамічною ознакою, подія як сплеск сенсу – за змістовою характеристикою. Подієвість є низкою подій, що стверджують певний сенс та цінність, яка впливає на суспільну свідомість, інтегрує суб'єктів соціуму, залучає до спільної взаємодії у сфері культури.

Загалом подієвість дискутується за часів постмодернізму в контексті відмови від лінійної версії та розгляд історичної темпоральності з огляду на причинно-наслідкові подієві ряди, що розгортаються з минулого через теперішнє до майбутнього. Ніби відмова від лінійної концепції часу, подія виступає одиницею виміру буття і складається в подієвість. Важливий не час сам по собі, а те, чим він наповнений, а саме подіями певного змістового значення. На думку Т. Гуменюк, у «філософії подія часто розуміється як унікальна і неповторна дія, відмінна від звичайного порядку речей. Цей погляд зазвичай пов'язують з ідеєю «евентуальної філософії», яка фокусується на вивченні подій та їх впливу на життя людини» [5; 26]. Подією вважається захід, який порушує звичний порядок речей і викликає емоційну реакцію. Також погляд на подію може бути пов'язаний з філософією часу та історії. У цьому контексті подію можна розуміти як вирішальний історичний момент, який визначає подальші події та розвиток. Це може бути пов'язано з ідеєю «історичного евентуалізму», яка стверджує, що історія не має певного напрямку чи закономірностей, а залежить від випадкових подій і рішень людей [Там само].

Діяльність із творення в культурі відбувалася і відбуватиметься стільки, скільки існує людство. Це безупинний процес, який є водночас самоплинним та керованим. Подієвість забезпечує динаміку соціального існування засобами культури. В площині нашого дослідження можуть аналізуватися здебільшого керовані процеси та чинники їх ефективності, оскільки подієвість має забезпечуватися у відповідності до стратегічних пріоритетів культури. Культуротворення це процес з усіма його системними ознаками (мета, завдання ціннісної усвідомленої взаємодії суб'єктів в просторі культури, засоби для створення можливостей їх участі у просуванні і реалізації новітніх моделей (віртуальних, інтерактивних, транскультурних тощо) організації діяльності в сфері виробництва культурних послуг. Отже, подієвість є виміром культуротворення, а подія – чинником здійснення цього процесу, одиницею у поступі динаміки культури від сьогодення до майбутнього, враховуючи надбання попередніх поколінь та маючи на меті подальший розвиток продуктивних моделей реалізації розмаїття культури.

На нашу думку, організація спеціальної події співвідноситься із сутністю регулювання культурних практик соціальних груп. Поняття «культурна практика» досліджувалося О. Копієвською, яка визначає її як предметно-практичну діяльність людини/людей, пов'язану зі створенням або поширенням культурних продуктів [7]. Саме тому культурна практика може бути ініційована суб'єктами культуротворчого процесу або інспірована з експертного середовища через пропозиції із задоволення культурних потреб населення.

Діяльність у сфері культури нині переосмислюється і не може не пов'язуватися з воєнними реаліями. Особливо це стосується теоретичних узагальнень управління сучасним простором культури, яке оперативно реагує на виклики в умовах винищення культурного надбання. Особлива відповідальність покладається на тих, хто має забезпечувати активне включення суб'єктів соціуму в культуротворчі процеси, сприяти подоланню соціального відчуження, супроводжувати безперервність трансляції цінностей України на «культурному фронті». За таких умов, актуальності набувають спеціальні події, які мають глибинний екзистенційний сенс, надихаючий, культуро-реабілітаційний ефект, відновлюють втрачену віру у красу вільного людського буття.

Л. Божук, досліджує культуротворчі процеси в Україні і зауважує, що «під час становлення незалежної держави перед сферою культури ставилися завдання узгодження регіональних пріоритетів та відмінностей до бачення ролі культури у розвитку суспільства; обґрунтування концепції неподільності української культури у державі і світі; подолання обмежень та інтеграція у світові культурні процеси; розвиток демонополізації культурних індустрій; вдосконалення інвестиційної політики з метою підтримки української культури тощо» [1;101]. Нині стрімко трансформуються пріоритети національного культуротворення.

З огляду на вищевказане, війна відбувається не тільки за території, культуротворення втілюється в події як елементі національної ідентичності, тобто, подія стає каталізатором змін, впливає на процес прийняття рішень людьми. Таким чином реалізуються механізми організації взаємодії, соціокультурної інтеграції, активізації буття в культурі. Врегулювання, гармонізація

процесів реалізації культурних прав має місце за будь-яких часів. Слушною є думка, що «у цій війні вже не може виникати питання, чи є місце культурі. Адже ця війна і є боротьбою за нашу культуру. Це війна за українську самобутність, за те, чим займаємось, які життєві рішення ухвалюємо щодня, як вміємо активізуватись, солідаризуватись і протестувати, які пісні слухаємо та співаємо, які сюжети транслюємо з театральних сцен» [12].

Виходячи поза межі суворих показників економічної ефективності, менеджмент культури додає ваги в культурних сенсах і форматах. До того ж мають враховуватися особливості створення культурного продукту, аксіологічний контекст, залучення ресурсів, просування та реалізації соціокультурних проєктів тощо. Цей вид управлінської діяльності не тільки оперує стандартними видами поведінки суб'єктів соціуму в сфері культури, але й забезпечує нестандартні рішення в особливо складних умовах. Зокрема, у контексті повномасштабної війни культурна дипломатія забезпечувати стримування від російського культурного домінування, захист від загроз для нашої ідентичності.

Виходячи з уявлення про культуру як загальний системний контекст здійснення будь-якої діяльності, зокрема й соціокультурної, мета якої забезпечити суб'єктну взаємодію в просторі культури для збереження, тиражування, створення соціокультурних цінностей, менеджмент в сфері культури не можна розуміти виключно як сферу послуг. Він дозволяє створювати такі програми дій, які надають можливості всім суб'єктам суспільства брати участь у продуктивній культуротворчій діяльності. Менеджмент культури в його широкому системному розумінні провокує виникнення обґрунтованих суперечностей, щоб запустити креативний процес культуротворення. Сучасні спеціальні події реалізуються зокрема в межах таких організаційних структур як івент-агенції, які в Україні перебудовують свою діяльність і стають хедлайнерами культуротворчого процесу.

На думку Т. Гуменюк, кілька ключових змін можуть охарактеризувати трансформацію подій від історії до сьогодення: технічний прогрес, посилення глобалізації та інформатизації, об'єднання людей з різних культур, комерціалізація, фокус на досвіді – акцент на створенні незабутніх вражень для відвідувачів став центральною темою сучасних заходів, здоров'я та безпека, особливо в умовах військової небезпеки, віртуальні та гібридні події [5; 29]. Серед основних завдань культури творчої спеціальної події: привернення уваги до національної спадщини, її збереження; формування позитивного особистісного ставлення до національної культуротворчості; надання досвіду взаємодії та комунікації під час події; участь у виробленні креативних ідей підтримки національних цінностей; формування прихильності відвідувачів до участі у рішенні завдань національної культуротворчості.

Також суттєве значення мають вимоги до організації подій: своєчасність події, правильність вибору часу; наявність реальної події, для якої запропонована спеціальна подія є творчим відображенням і приводом для її відтворення; можливість взаємного обміну інформацією – не односторонній інформаційний потік; обов'язкова дія, показ; можливість отримати емоційний відгук, задоволення та (або) інші відчуття; ритуальність заходу, регулярність, традиційність, етикет, те, що прийнято в подібних випадках; резонанс після події [5; 30].

Враховуючи нові тенденції маємо передбачити зміни в процесах організації та проведення заходів, пов'язаних із застосуванням безконтактного обслуговування; вдосконалення онлайн-програм та поєднання з офлайн-подією, що урізноманітнює варіанти участі; поява програмних продуктів, які об'єднують різні події для всіх учасників та відвідувачів; підвищення вимог учасників та відвідувачів до якості проведення організації заходів та забезпечення негайного реагування на ризики. Процес створення конкурентоспроможного заходу починається з дослідження і продовжується плануванням події, організацією та реалізацією, розгортання контрольних операцій таким чином, щоб наприкінці події провести оцінку, і щоб цикл було можливо повторити шляхом проведення нового дослідження. Усі відділи: адміністрування, операцій, маркетингу та ризиків керівництво та інші учасники процесу, більшою чи меншою мірою залучені до виконання завдань.

Враховуючи попередні узагальнення, можна зробити висновки, які сприятимуть розбудові теоретичних та практичних засад процесу організації спеціальних подій. По-перше, методологічною основою управління спеціальними подіями є сучасна культурологія та явище подієвості в культурі, що зумовлює подальші дослідження культуротворчої спрямованості. По-друге, під час планування спеціальної події мають визначатися пріоритети національного культури творення, застосовуватися сучасні механізми та новітні досягнення, водночас, має проєктуватися простір креативної комунікації для посилення творчої взаємодії. По-третє, актуальні напрями менеджменту (ризик менеджмент, креативний менеджмент тощо) мають враховуватися під час організації спеціальної події в повоєнному соціокультурному просторі. По-четверте, доцільно застосовувати управління подією як соціокультурним проєктом, що дозволяє структурувати систему його ефективної реалізації, визначати життєвий цикл та вчасно оцінювати ефективність. По-п'яте, осучасненню спеціальних

подій та наданню йому інноваційності додає переміщення культурних послуг (івент-проектів, спеціальних подій) у комбіноване реальне та віртуальне середовище, де менеджмент має власну специфіку, зокрема застосовуються Інтернет-комунікації.

Висновки. Таким чином, у процесі здійснення наукової розвідки було вирішено завдання дослідження та отримано певні висновки. Встановлено, що культуротворчість – це діяльність та сфера відтворення і розвитку надбіологічної сутності людини, яке являє собою актуалізацію універсальних смислів культури, їх трансформацію та усталення на певному етапі історичного процесу. Процес і результат культуротворення залежить від людини та враховує соціокультурні умови сьогодення. Визначено сутність спеціальних подій в контексті культуротворчості як цілеспрямовано організованих заходів для трансляції ідеї, цінності, повідомлення, що відображають досягнення світоглядних, аксіологічних цінностей спільноти. Вона будується як символічне дійство, спрямоване на творення емоційного ефекту та сучасної міфології, але має стратегічне завдання – формування символічного капіталу. З'ясовано, що створення та організація спеціальної події є способом породження та інтеграції сенсу в публічний культурний простір. Подія є точкою біфуркації за динамічною ознакою, подія як сплеск сенсу – за змістовою характеристикою. Подієвість є низкою подій, що стверджують певний сенс та цінність, яка впливає на суспільну свідомість, інтегрує суб'єктів соціуму, залучає до спільної взаємодії у сфері культури. Виявлено, що спеціальні події мають інноваційний ефект і застосовуватися управлінські механізми, які максимізують цей потенціал, створюють умови для його якнайефективнішого виявлення. Подієвий менеджмент спрямований на створення організаційних, управлінських, ресурсних умов для актуалізації інноваційного потенціалу культуротворення спеціальної події. Організація сучасних спеціальних подій потребує спеціальних інструментів для реалізації в безпечному середовищі, компетентною командою однодумців, враховуючи необхідність донесення до споживача актуальних меседжів національної культуротворчості.

Перспектива подальших досліджень: визначення змісту провідних функцій менеджменту культури з метою підвищення ефективності культуротворчих процесів повоєнної доби.

Список використаної літератури

1. Божук Л.В. Культуротворчі процеси в Україні в умовах незалежності. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*, 2015. Вип. 93. С. 98-103
2. Гайдеггер М. *Буття і час*. Київ, 2013. 448 с.
3. Головач Н.М. Менеджмент культури в контексті сучасних соціокультурних перетворень. *Культура і сучасність*, 2017. Вип. 2. С.10–15.
4. Грушина А.І. (2018). Особливості організації системи менеджменту сфери культури та мистецтв. *Вісник Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Серія: Менеджмент соціокультурної діяльності*, 2018. 1, 53–63. <https://doi.org/10.31866/2616-7573.1.2018.143388>.
5. Гуменюк Т. Event як феномен сучасної культури: трансформація від історії до сучасності. *Вісник Маріуполь. держ. ун-ту. Серія: Філософія, культурологія, соціологія*, 2023. Вип. 25. С. 20-32.
6. Колісниченко Т.В. Культурологічний контекст дослідження подієвих комунікацій. *Держава та регіони. Соціальні комунікації*, 2013. № 1 (13). С. 163-166.
7. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний контекст та локальні особливості (кінець ХХ–початок ХХІ ст.): дис... д-ра культурології / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2018.
8. Короленко Є.О. Особливості інноваційної діяльності для забезпечення конкурентоспроможності івент-індустрії України в умовах кризового існування. *Вісник Маріуполь. держ. ун-ту. Серія: філософія, культурологія, соціологія*, 2022. Вип. 24. С. 40-45.
9. Кравченко О.В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : монографія. Харків : ХДАК, 2011. 288 с.
10. Леонтьєва В. Менеджмент як професія: роль і статус у культуротворчому процесі. *Вісник Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г.С. Сковороди. Серія: Філософія*, 2014. № 42. С. 125–136.
11. Меднікова Г.С. (2017). Концепт «культурні практики» та його роль в трансформації сучасної культури. *Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія*, 2017. Вип. 37. С. 30–39.
12. Мої вміння – моя зброя. Чи є місце культурним заходам під час війни? <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/05/14/248644/>
13. Нехай В.А. Івент-менеджмент в умовах війни. Мистецтво та освіта: новації і перспективи: *матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнародною участю) (8 груд., 2022 р., м. Чернігів) / упор. Дорошенко Т.В., Солдатенко О.І., Силко Є.М., Чернігів : НУЧК ім. Т.Г. Шевченка*. С. 136-138.
14. Олексюк Г.В., Ангелко І.В., Самотій Н.С. Івент-індустрія: розвиток та проблеми в Україні *Регіональна економіка*. 2020. № 3. С.120-130.
15. Подія Словник української мови: в 11 т. Т. 6, 1975. С. 749.

16. Поплавський М.М. Event-менеджмент у індустрії дозвілля *Питання культурології*, 2017. Вип. 33. С. 186-197.
17. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002
18. Шейко В.М. Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. Київ, 2011. 624 с.

References

1. Bozhuk L.V. (2015). Kulturotvorchi protsesy v Ukraini v umovakh nezalezhnosti. Zbirnyk naukovykh prats «Hileia: naukovyi visnyk». Vypusk 93. S. 98-103
2. Haidehher M. (2013) *Buttia i chas*. Kyiv. 448 s.
3. Holovach N.M. (2017). Menedzhment kultury v konteksti suchasnykh sotsiokulturnykh peretvoren. *Kultura i suchasnist*. Vyp. 2, s.10–15.
4. Hrushyna, A.I. (2018). Osoblyvosti orhanizatsii systemy menedzhmentu sfery kultury ta mystetstv. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv*. Serii: Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti, 1, 53–63. <https://doi.org/10.31866/2616-7573.1.2018.143388>.
5. Humeniuk T. (2023). Event yak fenomen suchasnoi kultury: transformatsiia vid istorii do suchasnosti. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu*. Serii: Filosofiia, kulturolohiia, sotsiolohiia. Vyp. 25, S.20-32
6. Kolisnychenko T.V. (2013). Kulturolohichni kontekst doslidzhennia podiiievkykh komunikatsii. *Derzhava ta rehiony. Sotsialni komunikatsii*, № 1 (13). S. 163-166.
7. Kopiiivska, O.R. (2018). Transformatsiini protsesy v kulturnykh praktykakh Ukrainy: hlobalnyi, hlokalnyi kontekst ta lokalni osoblyvosti (kinets XX–pochatok XXI st.) [Dysertatsiia doktora kulturolohii, Nats. akad. ker. kadriiv kultury i mystetstv].
8. Korolenko Ye. O. (2022). Osoblyvosti innovatsiinoi diialnosti dlia zabezpechennia konkurentospromozhnosti ivent-industrii Ukrainy v umovakh kryzovoho isnuvannia. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu*. Serii: filosofiia, kulturolohiia, sotsiolohiia. Vyp. 24. S.40-45
9. Kravchenko O.V. (2011). Kulturna polityka Ukrainy v paradyhmakh suchasnosti: teoretyko-metodolohichni aspekty kulturolohichnoi interpretatsii : monohrafiia. Kharkiv : KhDAK, 288 s. 5
10. Leontieva, V. (2014). Menedzhment yak profesiia: rol i status u kulturotvorchoomu protsesi. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody*. Serii: Filosofiia, 42. S. 125–136.
11. Miednikova, H.S. (2017). Kontsept «kulturni praktyky» ta yoho rol v transformatsii suchasnoi kultury. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Serii 7: Relihiieznavstvo. Kulturolohiia. Filosofiia, 37. S. 30–39.
12. *Moi vminnia – moia zbroia. Chy ye mistse kulturnym zakhodam pid chas viiny?* <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/05/14/248644/>
13. Nekhai V.A. (2022). Ivent-menedzhment v umovakh viiny. *Mystetstvo ta osvita: novatsii i perspektyvy : mater. III Vseukr. nauk.-prakt. konf. (z mizhnarodnoiu uchastiu) (8 hrudnia 2022 r., m. Chernihiv) / upor. Doroshenko T. V., Soldatenko O. I., Sylko Ye. M., Chernihiv : NUChK imeni T. H. Shevchenka*. S. 136-138.
14. Oleksiuk H.V., Anhelko I.V., Samotii N.S. *Ivent-industriia: rozvytok ta problemy v Ukraini Rehionalna ekonomika*, 2020. № 3. S. 120-130.
15. *Podiia Slovnnyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh*. Tom 6, 1975. S. 749.
16. Poplavskiy M.M. Event-menedzhment u industrii dozvillia *Pytannia kulturolohii*. 2017. Vyp. 33. S. 186-197.
17. *Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk*. 2002. Abrys.
18. Sheiko V.M. *Kultura Ukrainy v hlobalizatsiino-tsyvilizatsiinomu vymiri (istoryko-metodolohichni aspekty) : monohrafiia*. Natsionalna akademiia mystetstv Ukrainy, In-t kulturolohii. Kyiv. 2011. 624 s.

CHARACTERISTIC FEATURES OF SPECIAL EVENTS MANAGEMENT IN THE MODERN CULTURE CREATION PROCESS

Maksymovska Nataliia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko professor of the department of social work and management of socio-cultural activities

Zholud Oleksej – graduate student of the Department of Cultural Studies and Media Communications, Kharkiv State Academy of Culture

The issue of formation of culture politics priorities under conditions of military aggression was reviewed. The model for updating future directions of culture sphere development in post-war times was presented. Interconnection of applied cultural studies and culture management as means of realizing sociocultural interaction was defined. Emphasis was placed on the specificity of this type of management activities, which transform the concept of meaning of our country's and society's cultural resistance in real time.

Key words. Culture politics, applied cultural studies, culture management, cultural practices.

UDC 005:316.7:008-027.22]:304.4](477) «364» (045)

CHARACTERISTIC FEATURES OF SPECIAL EVENTS MANAGEMENT IN THE MODERN CULTURE CREATION PROCESS**Maksymovska Nataliia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko professor of the department of social work and management of socio-cultural activities**Zholud Oleksej** –graduate student of the Department of Cultural Studies and Media Communications, Kharkiv State Academy of Culture

The aim of this paper is to investigate and generalize ideas about dynamics of culture by means of event technologies, to determine characteristic features of special events management in the modern socio-cultural situation.

Research methodology. The complex research methodology is based on philosophical and cultural paradigm, uses systematic, dialectical scientific approaches. Methods of analysis, synthesis, generalization, comparison of scientific positions are used. Thanks to applied methodological background, the main theoretical foundations of special events organization in the process of contemporary culture dynamics were clarified.

Results. In the course of the research, it was found that culture creation is an activity and sphere of reproduction and development of supra-biological essence of a person, it represents actualization of universal meanings of culture, their transformation and establishment at a certain stage of historical process. The process and result of culture creation depend on a creative person and the necessary team of specialists. The task is to create conditions for organization of cultural life using the necessary resources, including special events. It was determined that a special event is an activity that is purposefully organized to broadcast an idea, value, message that reflects the achievement of worldview, axiological values of the community. Creation of a special event today is aimed at creating mythology, but has a strategic task – the formation of symbolic capital. Organizing a special event is a way of generating and integrating meaning into public cultural space. An event is a series of events asserting a certain meaning and value, which affects public consciousness, integrates subjects of society, and involves them in joint interaction in the field of culture.

Novelty. For the first time, the significance of special events in the cultural process was determined. An interpretation of the essence of event in cultural dynamics was provided. Characteristic features of contemporary event technologies were defined.

Practical significance. Organization of contemporary special events requires special tools for implementation in a safe environment, by a competent team of like-minded people, taking into account the need to deliver relevant messages of national culture creation to the consumer.

Key words: special event, cultural process, culture management, culture practices.

Надійшла до редакції 1.11.2023 р.

УДК 314.7

СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ІВЕНТ-ЗАХОДІВ У РЕГІОНІ: ДОСВІД РІВНЕНЩИНИ**Виткалов Сергій Володимирович** – доктор політичних наук, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0000-0001-5345-1364>
sergiy_vsv@ukr.net**Столяр Мирослава** – здобувачка ОС «Магістр», спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/>DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v47i.739>
myroslava_stolyar@icloud.com

Досліджується соціокультурний ландшафт Рівненської області; розглядаються перспективи та проблеми, пов'язані з івент-менеджментом у регіоні. Висвітлено диверсифікацію культурних, туристичних та освітніх установ і соціокультурних заходів, що сприяють його культурній життєздатності. Дослідження визначає виклики розвитку івент-індустрії в Рівненській області, зокрема інфраструктурні обмеження, обмежені маркетингові зусилля та відсутність державної підтримки. Підкреслюється значний потенціал Рівненщини у популяризації соціально-культурного менеджменту та туризму. Вирішуючи проблеми інфраструктури, збільшуючи маркетингові зусилля та посилюючи державну підтримку, регіон може максимізувати переваги заходів, сприяючи сталому економічному зростанню та процвітаючому культурному середовищу. Наголошується на можливостях та перешкодах в управлінні подіями в регіоні, пропонуючи ідеї для зацікавлених сторін галузі, що сприяють розвитку культурного та туристичного секторів Рівненської області.

Ключові слова: Рівненська область, соціокультурний менеджмент, івент-менеджмент, туризм, культурна спадщина, розвиток інфраструктури.